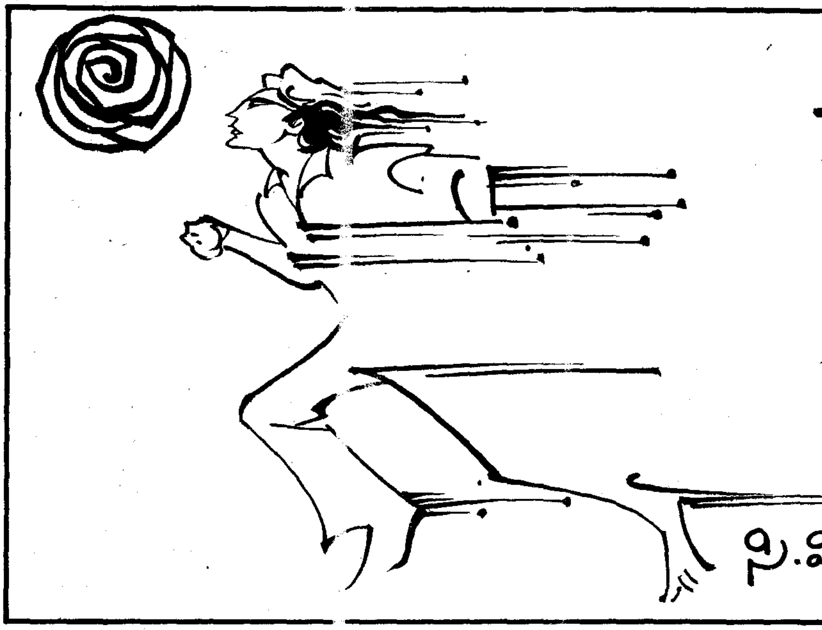

నేరం-తీర్పు

సి.వి.సూర్యనారాయణ

ఉదయం 10 గంటలయ్యింది. ఆఫీసులకు వెళ్లే ఉద్యోగులతో, షాపింగ్‌కి వచ్చే ఖర్చుదారీ మనుషులతో, మార్నింగ్ షోకి వెళ్ళాలని పట్టుదలతో వచ్చిన కుర్రకారుతో మెయిన్‌రోడ్ కిటకిట లాడుతోంది. విద్యుత్ కోత వల్ల ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్ పని చెయ్యటం లేదు. ట్రాఫిక్ కానిస్టేబుల్; చేతులతో ఎక్సర్‌సైజు చేస్తూ, రంగస్థల నటనలో ఆంగికం మాత్రమే తెలిసిన నటుడులా వున్నాడు. ఎవరి పని వాడిది వారిది. ఆ రోడ్డు మీద సత్యమూర్తి నూరు మీటర్ల పరుగుపందెంలో ఫోటో ఫినిషింగ్ స్టేజిలో వున్న క్రీడాకారుడి కన్నా వేగంగా పరుగెడుతున్నాడు. అతని పరుగు చూసి ట్రాఫిక్ స్తంభించి పోయింది. కానిస్టేబుల్ సిగ్నల్ ఇవ్వడంలేదు కనుక, అతని పరుగు ఎనిమిదవ వండర్‌లా కనిపించింది అందరికీ. సత్యమూర్తి పరుగుచూస్తుంటే మేరథాన్ రేస్‌లో తమ దేశ గౌరవం ఎక్కడ మంట కలిసిపోతుందో అని పరుగుపెట్టే క్రీడాకారుడి కూడా అంత పట్టుదల వుండదేమో అనిపిస్తుంది. సత్యమూర్తి అలా పరుగుపెట్టి రిటైర్డు జస్టిస్ గోపాలరావు ఇంటి ఆవరణలో ప్రవేశించాడు. గోపాలరావు గారి ఇంటిని కాపలాకాసే జాతి జాగిలం అరవటం కూడా మానేసింది. సత్యమూర్తి ఆవేశం చూసి. "సార్" అని బిగ్గరగా ఆయాసంతో వేసిన కేక విని గోపాలరావుగారు పోర్టికోలో కొచ్చారు. "సత్యమూర్తీ, వాకింగ్‌కి వెళ్ళివస్తున్నారా?" అన్నారు చిరునవ్వుతో.

"లేదు సార్. మీ సర్వీసులో ఎప్పుడూ వినని కేసు ఒకటి మీ దగ్గరకు తీసుకువచ్చాను." అన్నాడు, ఆవేశంగా.

"నీ కారు రోడ్డు మీద ఆగిపోతే నాకారు తీసుకెళ్ళు అంతేకాని ఇలాంటి జోకులు చెప్పకు, సత్యమూర్తీ!"

"సార్, కేసు అంతా చెప్పనివ్వండి! మీరు తీర్పు చెప్తే అప్పుడు నాకు ఉపశమనం. నా వేదన, ఆవేదన మీకు చెప్పాలని వచ్చాను. కాన్సర్ కన్నా భయంకరమయిన కురుపు నన్ను తినేస్తూంది."

"నేను ఆపరేషన్లు చెయ్యలేను కదా. మీరే చెప్తున్నారా, లేక కొంపతీసి ఏదైనా నాటకంలో ఓ పాత్ర చెప్తూందా ఈ వాక్యాలు?" గోపాలరావుగారు పకపక నవ్వారు.

"సార్!" అన్నాడు గాద్గదికంగా సత్యమూర్తి. గోపాలరావు గారు ఆశ్చర్య పోయారు అతని వణికే కంఠం విని.

"రిలాక్స్ అవు. తర్వాత చెప్పువుగానీ. . . . రంగయ్యా, సత్యమూర్తిగారికి కాఫీ పట్రా. . . . మీ అమ్మగారితో ఏదైనా తగాదా?"

"నేను అమ్మను ఏనాడయినా బాధ పెట్టానా సార్? మా అమ్మకు ఇష్టం లేదనే కదా గ్రూప్ ఒన్ సర్వీసుకు సెలక్ట్ అయినా వెళ్ళలేదు – మన ఆస్తిపాస్తులు జాగ్రత్తగా చూసుకుంటే మనమే పదిమందికి అన్నం పెట్టవచ్చు. పైగా మరొకరికి ఆ ఉద్యోగం వస్తుంది కదా– అనేది. ఆవిడ మాట ఏనాడు కాదనలేదు అన్న సంగతి మీకు తెలుసు. కాని ఇప్పుడు చెప్పేది భగవంతుడికి తప్ప మరే వ్యక్తికి తెలియనిది. నేను రెండు సంవత్సరాల క్రితం ఒక హత్య చేసాను" అన్నాడు సత్యమూర్తి.

"సత్యమూర్తీ!" అన్నాడు గోపాలరావు గారు. ఆయన కంఠం ఆయనకే వినిపించనంత నెమ్మదిగా. 'నడిచినప్పుడు చీమల చచ్చిపోతాయేమో అని భయపడి మెల్లిగా అడుగులేసే సత్యమూర్తి హత్య చెయ్యటమా'! అని స్థాణువు అయి పోయారు. సరిగ్గా సమయానికి రంగయ్య మంచినీళ్లు తెచ్చాడు కనుక గబగబా తాగి సేదతీరారు గోపాలరావు గారు. ఆయన ఆదుర్దా చూసి సత్యమూర్తి తనలో తానే నవ్వుకొన్నాడు. కాఫీ తాగి చెప్పటం మొదలు పెట్టాడు.

"ఆ హత్య జరిగిన తర్వాత నాలో మృత్యుకేళి ప్రారంభమయ్యింది. ఈ రెండేళ్ళు బ్రతుకుతూ, చస్తూ బ్రతుకుతూన్నాను. నరకం మరెక్కడో లేదనిపించింది. నా స్నేహితులందరు అంటుండేవారు సినిమా యాక్టర్‌లా వుంటావు. పోనీ నాటకాల్లో అయినా నటించ కూడదాని? అప్పుడే పరిచయ మయ్యాడు వంశి.

"వంశి ఎవరు?"

"మన టౌన్‌లో ప్రముఖ నాటక సంస్థ ప్రెసిడెంట్. ఆ నాటక సంస్థకు

ఆంధ్రదేశంలో విశిష్టమయిన స్థానం ఉండేది. మైథిలి మోహన్ అనే మహానటుడు ఆ సంస్థలో దర్శకుడిగా, నటుడిగా ఉండేవాడు."

"అవును; అతని నాటకాలు చూశాను. నువ్వు కూడా వేస్తుండే వాడివిగా"

"అవును ;ఆయన్నే చంపేసాను" అన్నాడు. సత్యమూర్తి తాపీగా. "మైథిలి మోహన్ ఢిల్లీలో అఖిల భారత స్థాయిలో వివిధ భాషల్లో జరిగిన నాటక పోటీల్లో ఎన్నోసార్లు ఉత్తమ నటుడిగా బహుమతి అందుకొన్నాడు. ఆంధ్రా అసోసియేషన్ వారు ఒక మంత్రిగారి అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో అతనికి "నటరాజు" బిరుద ప్రదానం కూడా చేశారు. ఆంధ్రదేశంలో అన్ని నాటక సంస్థలు అతనికి బ్రహ్మ రథం పట్టాయి. గజారోహణం చేసిన ఏకైక నటుడు అతనే. అతనిది ఒక రకం. అంతటి మహానటుడు వున్న సంస్థలో అడుగుపెట్టడం అదృష్టంగా భావించాను. మైథిలి మోహన్ నా మొదటి పరిచయం కాగానే విచిత్రంగా నవ్వాడు. ఆ నవ్వు "రెండు నాటకాలు వేసిన తర్వాత సినిమా రంగానికి వెళ్ళిపోతావు" అన్నట్టుంది ఆ రోజే ప్రారంభమయ్యింది నా జీవితంలో తమాషా అయిన హింస. ఆ హింసకు కారణం మైథిలి మోహన్ చూపులు, మాటలు, నవ్వులు! బహుశ అదొక 'సినిక్ ఎమ్యూజ్‌మెంటు' కాబోలు అని సరిపెట్టుకున్నా. రిహార్సల్స్‌కు రావటం, నాకిచ్చిన పోర్షన్ చూసుకోవటం, మైథిలి మోహన్ వేటకు గురికావటం క్రమంగా అలవాటు అయిపోయింది. మైథిలి మోహన్‌కు జడిసి మిగతా సభ్యులు నాతో ఎక్కువ మాట్లాడే వారు కాదు. నేను నాటకంలో సంభాషణలు పలికేటప్పుడు మైథిలి మోహన్ విసుక్కొనేవాడు కాని ఎలా చెప్పాలో కూడా చెప్పేవాడు కాదు. మిగిలిన నటులకు మాట, ముద్ర, నడక అన్నీ ఎంతో ఓపికగా చెప్పేవాడు. అతనిది అద్భుతమయిన బాణీ అని ఒప్పుకోవాలి. అదృష్టం ఏమిటంటే ఎన్నో పట్టణాల్లో మా నాటక ప్రదర్శనలు ఇస్తూ వుండేవాళ్ళం. ఎందరో యజ్ఞాల్ని చూసేఅవకాశం లభించింది అతని పుణ్యమా అని. ప్రదర్శన అయిన తర్వాత సభ్యులందరిని అనేక విశేషణాలతో సభలకు పరిచయం చేసేవాడు - నన్ను తప్ప...

ఒక ప్రదర్శనలో నా నటన పత్రికలు, ప్రజలు ఎంతో ప్రశంసించారు. మైథిలిమోహన్‌కు నా మీద మరింత ద్వేషం పెరిగింది. మైథిలిమోహన్ చేష్టలు నన్ను మానసికంగా కృంగదీసాయి. ఎప్పుడయినా అద్దంలో చూసుకొన్నప్పుడు నా ముఖంలో కళ సన్నగిల్లుతోందా అనిపించేది. ఈ బాధ ఎవరితో చెప్పను? ఒక రోజు మైథిలి మోహన్‌కి ఒంట్లో బాగుండకపోతే అందరితో పాటు నేను కూడా వెళ్ళాను. డాక్టర్లు ఆయన్ని రెస్టు తీసుకోమని చెప్పారు. మీకు ఎలా వుంది అని అడిగాను. సమాధానంగా "నువ్వు ఎన్ని జన్మలెత్తినా నేను వేసిన వేషం వెయ్యలేవు, వెయ్యలేవు", అన్నాడు కరకుగా. అమాటనగానే ఆయనకి బి.పి. తిరగబెట్టి, పక్కమీద వెనక్కు వాలి పోయారు. దురదృష్టం మనిషి రూపంలో వచ్చి వెక్కిరిస్తున్నట్టు అనిపించింది. కొంత కాలం పోయిన తర్వాత మా బంధువు ఒకాయన హైదరాబాద్ నుండి వచ్చి - ఒరే సత్యా మా మంత్రిగారికి నాటకాలంటే చాలా ఇష్టం.

"వచ్చేనెల వస్తున్నాను మంచి నాటక ప్రదర్శన ఏర్పాటు చెయ్యి" - అన్నాడు. ఇలా చెప్పినాయనా ఆ మంత్రి గార్కి చాలా ఆప్తుడు. నేను వెంటనే వంశీకి చెప్పాను. అతను ఇదీ మహద్భాగ్యంగా భావించాడు - ఏం నాటకం వేద్దాం - అని నన్ను అడిగాడు. మహాప్రస్థానం వేద్దాం - అన్నాను. ఆ నాటకంలో మైథిలి మోహన్ హీరో వేషం వేసి అఖండమయిన ఖ్యాతి సంపాదించుకున్నాడు. ఆయన వేసిన పాత్ర నేను వేస్తాను. ఒక్క అవకాశం ఇమ్మని వంశిని ప్రాధేయపడ్డాను. నా వం[illegible] చాలా ఈసడింపుగా చూసి వం[illegible] మైథిలిమోహన్ ఇంటికి వెళ్ళి "గురువుగారు మనకు ఇంత మంచి అవకాశం వచ్చింది ఆ వేషం మీరు వేస్తారని మాట ఇచ్చా[illegible] కాని సత్యమూర్తి మీ వేషం వేస్తానంటున్నాడు కాని ఆ పాత్ర మీరు తప్ప మానవ మాత్రుడు ఎవరూ వేయలేరు" అనగానే మైథిలి మోహన్ "నేను బ్రతికుండగా ఆ పాత్ర ఎవరు వేయకూడదు నేనే వేస్తాను" అని గర్వంగా చెప్పాడట. ప్రదర్శన రోజు రా[illegible] వచ్చింది. నేను ప్రేక్షకుల్లో వుండిపోయాను నేను ఆ ప్రదర్శనలో ఏ పాత్ర వెయ్యటాని మైథిలిమోహన్ అంగీకరించలేదు. ప్రదర్శ[illegible] చాలా అద్భుతంగా వుంది. ముఖ్యంగా క్లైయిమాక్స్ సీన్‌లో మైథిలి మోహన్ రెచ్చిపోయి నటించాడు. అతని అద్వితీయ నటన మంత్రిగారిని ఎంతో ఆకట్టుకుంది ఆఖరి వాక్యాలు హీరోయిన్‌తో చెప్పి నేలకొరిగే సీన్‌లో ప్రేక్షకులు, మంత్రిగార[illegible] కంట తడి పెట్టుకున్నారు. అంత అమోఘమయిన నటుడు. రసానుభూతి అతని ప్రదర్శనలోనే పొందుతాం. ఆఖరి సీన్‌లో నేల మీదకొరిగిన మైథిలిమోహన్ మరి లేవ లేదని కొంతసేపయ్యాక గాని తెలియలేదు.

"రంగస్థలం మీద నటిస్తూ మరణించటం పూర్వ జన్మ సుకృతం, అతనికి ముక్తి లభిస్తుంది" అని ప్రేక్షకులు అనుకోవటం నాకు వినపడింది". అని చెప్పడం ఆపాడు

— నేనెందుకు రాస్తున్నాను? —

* సామాజిక దృక్పథం లేకుం ా రచనలు చేసే వాడెవ్వడూ ఉత్త ు రచయిత కాలేడు. మారే ప్రపంచా ్ల గమనించలేని రచయిత, చుట్టూ వు ్ల పరిసరాల్ని బోధపరచుకోలేని రచం త రచయిత కాదు. ఆరాటం, తం ప, స్పందన లేకుండా చేయబడేవి రచః ు కావు.

– కొమ్మూరి వేణుగోపాలరావ

భరాగో–అత్తలూరి సంకలనం ను చి

సత్యమూర్తి.

"అతని మరణానికి, నీకు ! మిటి సంబంధం?" అడిగారు గోపాలరావు ారు.

"ఆ ప్రదర్శన నేనే ఏర్పాటు : సాను కనుక! ఆ పాత్రలో అతను నటిం ాలని నిర్ణయించుకున్నప్పుడు తనకు ;బ్బ ఉందన్న సంగతి కూడా మరిచిపోం ాడు. నేను కూడా అతను నాకు అ: కాశం యివ్వలేదు కదా అన్న కసితో అత ు ఆ పాత్రలో నటిస్తే చాలా ఎమోషనల్ ాక్ కి గురి అవుతాడని నిశ్శబ్దంగా ప్లాన్ చే ాను. నేను ప్లాన్ చేసిన విధంగా జరిగింది కనుక అది ఖచ్చితంగా కోల్డ్ బ్లడెడ్ మర్డరే ార్! అతని నటన, కళారాధన ఆయుధం చేసి ఆ నాటక ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేసి ఆ మన్ని విజయవంతంగా మర్డర్ చేసేశాను" అని ఆవేశంగా, దుఃఖంగా అన్నాడు సత్య ూర్తి.

సత్యమూర్తి పశ్చాత్తాపం, కన ్షన్ చూసి గోపాలరావుగారు అవాక ుయి పోయారు.

"ఇప్పుడు మీ తీర్పు చెప్పండి ార్." అన్నాడు సత్యమూర్తి. సత్య ుూర్తి నిర్భయంగా నిజం చెప్పటం, ఆత్మ : మర్శ, గోపాలరావుగారిని కదిలించివేసాయి. ఒక్క క్షణం ఆలోచించి, "మైథిలి ెు ాహన్ కుటుంబం ఆర్థికంగా ఇబ్బంది పడ ండా వారికి సహాయం చెయ్యి. ఎంత చెయ్యాలన్నాది నీ పెద్ద మనసుతో న్ని యం తీసుకో" అన్నారు గోపాలరావుగార

సత్యమూర్తి మొదట నమః ్రరం పెట్టేడు. వెంటనే నిలబడ్డాడు. ి ాగింగ్ కొనసాగించాడు. క్రమంగా అది రని ాలోకి మారింది. మంచి పని తలపెడితే : ంటనే అమలు పరచాలన్న రావణ నీతి చ్చిన బలం వల్ల అతని వేగం ద్విగుణం, త్రి గుణం అయిపోయింది.

●

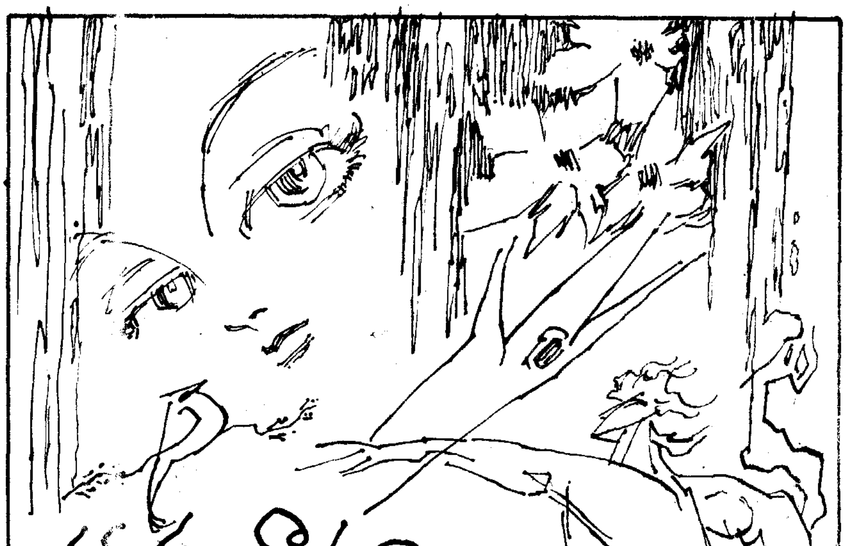

స్వప్న-చాపం

కొన్ని కాంతి సంవత్సరాల కివతల
వెలవెపోతూ ఒంటరి గ్రహం లా
నేను!......

ఏ నక్షత్ర సముదాయంలో నిద్రిస్తూ
జారవిడిచావో
రంగుల స్వప్నం నా పైకి
నీ మనస్సు!
నీలిమ కుంచె కొనల నుండి
జారిన రంగుల ప్రపంచం!
దాన్ని నిర్వచించ లేక
మనోవైజ్ఞానిక గ్రంథ లోయల్లో
నీకు కన్పిస్తాను త్రవ్వకాలు జరుపుతూ....

నీ స్వప్న సారికలు
నన్నావహించినప్పుడు
తెలియని ఒక అద్వైతంలో
తల్లడిల్లుతాను.... ఆనంద తరంగంలా!

గతం జ్ఞాపక వలయమై
నిన్ను చుట్టు ముట్టినప్పుడు
నీ దోసిలిలో
వసంతాన్ని బతికించు.....

అప్పటికి ఈ గుండె లోయల్ని
నీ మనోదృక్కులతో త్రవ్వగలిగితే
ప్రేమ అనే "ప్రాపాలిక" బయల్పడుతుంది!
మొహింజిదారో, హరప్పా నాగరికతలా.....!!

అనిత